

ТЕОРІЯ КОГНІТИВНОГО РОЗВИТКУ Ж. ПІАЖЕ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розповідь про головну теорію когнітивного розвитку швейцарського філософа та психолога Жан Піаже.

Ключові слова: когнітивний розвиток, теорія, психологія, розвиток.

Abstract

A story about the main theory of cognitive development of the Swiss philosopher and psychologist Jean Piaget.

Keywords: cognitive development, theory, psychology, development.

Вступ

При вивченні психології дитини, що розвивається завжди приділялася велика увага мислення й мови, тому що вони складають основу інтелекту. Один з дослідників є Жан Піаже, який детально вивчив розвиток мислення. Він вважав, що мислення складається задовго до того, як воно стає мовним. Піаже були виділені логічні структури мислення, названі операціями. Операція - це розумова дія, що має властивість оборотності, тобто якщо дитина виконала якусь завдання, то вона може повернутися до його початку шляхом здійснення зворотної дії. Основною метою розумної поведінки, або мислення, Піаже вважав адаптацію до навколишнього середовища. Способи адаптації були названі схемами. Схема - це повторювана структура чи організація дій в певних ситуаціях, наприклад прості рухи, навички або розумові дії.

Результати дослідження

Основними механізмами, завдяки яким дитина переходить з однієї стадії розвитку на іншу, Піаже назвав асиміляцію, акомодацию і рівновагу. Асиміляція - це дія з новими предметами на основі вже сформованих умінь і навичок. Акомодация - прагнення змінити свої вміння і навички в результаті змінених умов і відповідно до них. Піаже вважав, що треба прагнути до того, щоб асиміляція і акомодация завжди знаходилися в рівновазі, тому що, коли асиміляція домінує над акомодацией, мислення стає ригідним, поведінка - негнучким. А якщо акомодация превалює над асиміляцією, поведінка дітей стає непослідовною і неорганізованою, спостерігається затримка у формуванні пристосувальних розумових дій і операцій, тобто виникають проблеми в навчанні[1].

Піаже висунув гіпотезу про чотири стадії інтелектуального розвитку: сенсомоторна, доопераційна, стадія конкретних операцій, стадія формальних операцій[2].

Сенсомоторна стадія за тривалістю протікає від народження до 18-24 місяців. У цей період дитина стає здатним до елементарних символічних дій. Відбувається психологічне відділення себе від зовнішнього світу, пізнання себе як суб'єкта дії, починає здійснюватися управління своєю поведінкою, з'являється розуміння стійкості і постійності зовнішніх об'єктів, усвідомлення того, що предмети продовжують існувати і перебувати на своїх місцях і тоді, коли не сприймаються через органи почуттів.

Доопераційна стадія охоплює період від 18-24 місяців до 7 років. Діти цього віку починають користуватися символами і промовою, можуть уявити предмети і образи словами, описати їх. У цьому виражається егоцентризм мислення, тобто дитині важко встати на позицію іншої людини, побачити явища і речі його очима. У цьому віці діти можуть класифікувати об'єкти за окремими ознаками, трудність полягає лише в тому, що їм важко висловлювати все це в словесній формі.

Стадія конкретних операцій проходить з 7 до 12 років. Цей вік називається так тому, що дитина, користуючись поняттями, пов'язує їх з конкретними об'єктами. Дана стадія характеризується тим, що діти можуть виконувати гнучкі і оборотні операції, що здійснюються згідно з логічними правилами, логічно пояснювати виконані дії, розглядати різні точки зору, вони стають більш об'єктивними в своїх оцінках, приходять до інтуїтивного розуміння логічних принципів

Стадія формальних операцій починається після 12 років і триває протягом усього життя людини.

На даній стадії стає більш гнучким мислення, усвідомлюється оборотність розумових операцій і міркувань, з'являється здатність міркувати, використовуючи абстрактні поняття; розвивається здатність до системного пошуку способів вирішення завдань з переглядом багатьох варіантів вирішення і оцінкою ефективності кожного з них.

Стадія формальних операцій починається після 12 років і триває протягом усього життя людини. На даній стадії стає більш гнучким мислення, усвідомлюється оборотність розумових операцій і міркувань, з'являється здатність міркувати, використовуючи абстрактні поняття; розвивається здатність до системного пошуку способів вирішення завдань з переглядом багатьох варіантів вирішення і оцінкою ефективності кожного з них.

Висновки

Піаже вважав, що на розвиток інтелекту дитини впливають дозрівання, досвід і дійсне соціальне оточення. Він вважав, що біологічне дозрівання організму відіграє певну роль в інтелектуальному розвитку, а сам ефект дозрівання полягає у відкритті нових можливостей організму для розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Теорія розвитку Жана Піаже: стадії розвитку інтелекту. ALEXUS. URL: <https://alexus.com.ua/teoriya-zh-piazhe-pro-intelektualnij-rozvitok-ditini/#lwptoc>.
2. 4 етапи когнітивного розвитку Жана Піаже. nsp-ie. URL: <https://uk.nsp-ie.org/etapas-desarrollo-cognitivo-jean-piaget-7138>.

Литвиненко Данил Олександрович — студент групи 2ICT-206, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: *Корнієнко Валерій Олександрович* – професор, завідувач кафедри суспільно політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Litvinenko Danyl Oleksandrovych — student 2IST-20b, Faculty of Intelligent Information Technologies and Automation.

Scientific adviser: *Kornienko Valeriy* – Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa